

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๔ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ เล่มที่ ๑๔

1

บทบรรณาธิการ

คำถาม คดีก่อนและคดีหลังคู่ความเดียวกัน ประเด็นแห่งคดีเรื่องเดียวกัน หากศาลในคดีใดคดีหนึ่ง มีคำพิพากษาแล้ว อีกคดีหนึ่งจะต้องห้ามตามกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘๘/๒๕๖๔

คดีก่อน จำเลยเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ซึ่งจำเลยที่ ๓ ในคดีก่อนเป็นโจทก์ **ในคดีนี้** โดยประเด็นแห่งคดีมีว่า ที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยในคดีนี้ซึ่งเป็นโจทก์ในคดีก่อน หรือเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ ๓ ในคดีก่อนซึ่งเป็นโจทก์ในคดีนี้ เมื่อในคดีก่อนจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นโจทก์ในคดีนี้ให้การต่อสู้ว่าที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์โดยโจทก์ขอยืมเงินจากบุคคลอื่นนำมาซื้อที่ดินพิพาทโดยให้จำเลยในคดีนี้ซื้อที่ดินแทน จึงเป็นเรื่องโจทก์และจำเลย **ในคดีก่อนกลับมาพิพาทในประเด็นแห่งคดีเรื่องเดียวกัน** เมื่อคดีก่อนศาลฎีกาพิพากษาชี้ขาดในประเด็นแห่งคดีว่า ที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ในคดีก่อนซึ่งเป็นจำเลยในคดีนี้แล้ว ผลของคำพิพากษาในคดีก่อนย่อมผูกพันทั้งโจทก์และจำเลยในคดีนี้ด้วย ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง การฟ้องคดีของโจทก์จึงเป็นการดำเนินกระบวนการชำระคดีที่ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่ง

คำถาม จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ ยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การอ้างว่ามีได้จึงใจศาลยกคำร้อง จำเลยจะยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การอีกโดยอ้างเหตุผลสมควรประการอื่นได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๑๘๖/๒๕๕๐

หลังจากรับสำเนาคำฟ้องและหมายเรียกให้ทำคำให้การแก้คดีแล้ว จำเลยทั้งห้า ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การตลอดมารวม ๓ ครั้ง ครั้งสุดท้ายศาลอนุญาตให้ขยายระยะเวลาจนถึงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ จำเลยทั้งห้าจึงมีหน้าที่ที่จะต้องจดจำกำหนดระยะเวลายื่นคำให้การที่ตนร้องขอขยายระยะเวลาไว้เอง และต้องยื่นคำให้การแก้คดีภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวโดยเคร่งครัด หากมีเหตุจำเป็นไม่สามารถยื่นคำให้การได้ทันภายในกำหนดนั้น ก็ต้องร้องขอขยายระยะเวลาต่อไปตามความจำเป็นอีก การที่ต้องมีกำหนดระยะเวลาให้คู่ความแต่ละฝ่ายปฏิบัติภาระหน้าที่ของตนในการดำเนินกระบวนการ ก็เพื่อเร่งรัดให้ทุกฝ่ายดำเนินกระบวนการภายในเวลาอันสมควร หากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดละเลยหน้าที่นั้นก็ต้องถือว่าไม่ตั้งใจดำเนินกระบวนการตามหน้าที่ของตน แม้กระนั้นกฎหมาย

ก็ยังให้โอกาสในการกล่าวอ้างแก้ตัวผ่อนปรนหลักเกณฑ์เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมหากว่าฝ่ายนั้นมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจจกก้าวล่วงเสียได้ แต่ในกรณีของจำเลยทั้งห้า นั้นคงปรากฏตามคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การฉบับลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ แต่เพียงว่า ทนายจำเลยทั้งห้าเข้าใจโดยผิดพลาดว่าครบกำหนดยื่นคำให้การในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ โดยไม่ปรากฏว่าเหตุใดจึงทำให้เข้าใจผิดพลาดไปได้เช่นนั้น เมื่อไม่ปรากฏเหตุอันจูงใจให้ทนายจำเลยทั้งห้าเข้าใจผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปได้เช่นนั้น ข้ออ้างดังกล่าวจึงไม่อาจรับฟังเป็นข้อแก้ตัวอันควรได้ ที่ศาลภาษีอากรกลางสั่งงดไต่สวนคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การจึงชอบแล้ว แม้ต่อมาวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๕ จำเลยทั้งห้าจะยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การอีกครั้งหนึ่งว่าการขาดนัดยื่นคำให้การนั้นมีเหตุผลสมควรประการอื่นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๙๙ นั้น ก็ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๑๗ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๙๙ วรรคท้าย สำหรับปัญหาที่ว่าคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การของจำเลยทั้งห้าฉบับหลังเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำหรือไม่ ไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย เพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลภาษีอากรกลางสั่งยกคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การของจำเลยทั้งห้าในครั้งหลัง ศาลฎีกาแผนกคดีภาษีอากรเห็นพ้องด้วยในผล

คำถาม ศาลชั้นต้นออกหมายจับผู้เสียหายเพื่อเอาตัวมาเป็นพยาน แต่ไม่ได้ตัวมาจนต้องงดสืบพยาน ดังนี้ บันทึกคำให้การของผู้เสียหายในชั้นสอบสวน บันทึกคำเบิกความของผู้เสียหายที่เบิกความไว้ในคดีอื่นที่ผู้ร่วมกระทำความผิดกับจำเลยถูกฟ้องไปก่อนแล้ว จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานประกอบพยานหลักฐานอื่นในคดีนี้ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๙๐/๒๕๖๓

ในชั้นพิจารณาโจทก์ไม่ได้ตัวผู้เสียหายที่ ๑ มาเบิกความเป็นพยาน คงมีเพียงบันทึกคำให้การของผู้เสียหายที่ ๑ ที่ให้การยืนยันถึงตัวคนร้ายที่ร่วมกันข่มขืนกระทำชำเรา และชี้ภาพถ่ายว่าจำเลยเป็นผู้ร่วมข่มขืนกระทำชำเราผู้เสียหายที่ ๑ เป็นคนสุดท้าย อันเป็นเพียงพยานบอกเล่า ซึ่งในการวินิจฉัยพยานบอกเล่าที่จำเลยไม่มีโอกาสถามค้าน ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวังตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗/๑ ก็ตาม แต่ผู้เสียหายที่ ๑ รับหมายเรียกให้มาเป็นพยานที่ศาล เมื่อถึงวันนัดกลับไม่มาและไม่ได้แจ้งเหตุขัดข้อง ศาลชั้นต้นจึงออกหมายจับเพื่อเอาตัวมาเป็นพยานแต่ไม่ได้ตัวมาจนต้อง

งดสืบพยาน พฤติการณ์ในการหลบหนีและไม่ยอมมาเบิกความในชั้นพิจารณาของผู้เสียหายที่ ๑ จึงมีเหตุจำเป็นและมีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่า นั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖/๓ วรรคสอง (๒) และถือได้ว่ามีเหตุอันสมควรที่จะรับฟังบันทึกคำเบิกความของผู้เสียหายที่ ๑ ที่เบิกความไว้ในคดีอาญาของศาลชั้นต้นที่พวกจำเลยถูกฟ้องเป็นจำเลย ประกอบพยานหลักฐานอื่นในคดีได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖/๕

คำถาม พนักงานอัยการโจทก์มิได้ลงลายมือชื่อไว้ในฟ้อง ศาลชั้นต้นได้ดำเนินการสอบสวนพิจารณาจนเสร็จสิ้นแล้ว จะสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้องได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๖๕/๒๕๖๓

โจทก์มิได้ลงลายมือชื่อไว้ในฟ้อง เป็นฟ้องที่ไม่มีลายมือชื่อโจทก์ ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๔ (๗) แต่การที่จะสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้องหรือไม่ประทับฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๑ วรรคหนึ่งก็ล่วงเลยเวลาที่ปฏิบัติได้เพราะศาลชั้นต้นได้ดำเนินการสอบสวนพิจารณาจนเสร็จสิ้นแล้ว ศาลฎีกาต้องยกฟ้องของโจทก์โดยไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาของจำเลย

คำถาม ความผิดอาญาแผ่นดิน ผู้เสียหายมอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจไปแจ้งความร้องทุกข์ แต่ตามเนื้อความในสำเนารายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐานเป็นการแจ้งความโดยที่ยังไม่ประสงค์จะให้ดำเนินคดีแก่จำเลย พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวน และพนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๗๗/๒๕๖๓

เมื่อจำเลยทั้งสองเข้ามามอบตัวพนักงานสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๒, ๓๖๔ และมาตรา ๓๖๕ (๒) ซึ่งความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๕ (๒) เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน มิใช่ความผิดต่อส่วนตัวที่ห้ามพนักงานสอบสวนทำการสอบสวน เว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ วรรคสอง ดังนั้น เมื่อมีความผิดอาญาแผ่นดินเกิดหรืออ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนหรือหน่วยงานของรัฐ ย่อมเป็นหน้าที่โดยตรงของเจ้าพนักงานตำรวจที่ต้องสืบสวน

จับกุมผู้กระทำผิด ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพื่อเอาผิดแก่ผู้กระทำผิดอาญาทั้งปวง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ ประกอบด้วยมาตรา ๑๒๑ วรรคหนึ่ง ไม่ว่าจะมิผู้เสียหายร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษผู้กระทำผิดหรือไม่ ดังนั้น แม้ตามเนื้อความในสำเนารายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐานจะเป็นการแจ้งความโดยที่ยังไม่ประสงค์จะให้ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๑ และโจทก์ร่วมมอบอำนาจให้ ส. ดำเนินคดีแก่จำเลยที่ ๑ เท่านั้น พนักงานสอบสวนก็มีอำนาจสอบสวนคดีนี้และดำเนินคดีแก่จำเลยทั้งสองได้โดยไม่ต้องมีคำร้องทุกข์จากผู้เสียหาย และมีอำนาจสอบปากคำผู้รู้เห็นเกี่ยวข้องกับกรกระทำผิดได้ การสอบสวนชอบด้วยกฎหมายแล้ว พนักงานอัยการยอมมีอำนาจฟ้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐

คำถาม คดีอาญาที่ราษฎรเป็นโจทก์ ในชั้นตรวจฟ้อง ศาลจะพิพากษายกฟ้องโดยไม่ได้สอบสวนมูลฟ้องก่อนได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๒๔๔/๒๕๖๓

แม้การบรรยายฟ้องของจำเลยถูกต้องตามกฎหมายและผู้เสียหายทั้งสองอาจสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องได้ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๖ ก็ตาม แต่มิใช่ว่าจะต้องสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องทุกคดี เพราะศาลชั้นต้นจะพิพากษายกฟ้องโดยไม่นัดไต่สวนมูลฟ้อง หรือนัดไต่สวนมูลฟ้องไว้แล้วแต่มีคำสั่งให้งดไต่สวนและพิพากษายกฟ้องหรือไต่สวนมูลฟ้องแล้วพิพากษายกฟ้องก็ได้ทั้งสิ้น ในชั้นตรวจฟ้องที่ผู้เสียหายทั้งสองพิจารณาฟ้องของจำเลยแล้วเห็นว่ากรกระทำของ ก. และ ภ. ที่มีคำสั่งให้ออกหมายจับคุกจำเลยตามคำพิพากษาศาลฎีกาไม่เป็นความผิด ผู้เสียหายทั้งสองชอบที่จะพิพากษายกฟ้องเสียได้ โดยไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้องก่อน ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และใช้ดุลยพินิจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยชอบด้วยกฎหมาย มิได้เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อช่วยเหลือ ก. และ ภ.

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ